

πέλεκυν, εἰς τὸ ξίφος, εἰς τὴν μάχαιραν. Ἰσως ὁ λοιμός δὲν ἐθέριπεν ἐπὶ τρεῖς μῆνας ὅσας τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐδρεψε ζωὴ· χριστιανῶν ὁ βραχίον Εὐρωπαϊοῦ καὶ Χριστιανοῦ. Σφαγὴν παράλληλον δὲν ἐντυγχάνομεν, ἢ εἰς τὰ χρονικά τῆς Πελοποννήσου ἐπὶ Τουρκαλβανῶν, μετὰ τὴν πολυδάκρυτον καὶ τρισυθλίαν ἐκείνην ἐκστρατείαν τοῦ Ὁρλώφ. Ἡ κωμόπολις Μαργαρίτιον κατηρημώθη.

Ἀπὸ τῆς σκηνῆς ταύτης τοῦ ὀλέθρου μεταδύντες οἱ σφαγεῖς εἰς τινὰ ἑτέραν κώμην Τριτοῦνην καλουμένην, ἀρχονται τῆς αὐτῆς καταστροφῆς. Αἱ γυναῖκες, μόνκι τοῦ τόπου κάτοικοι, σπεύδουσιν εἰς φυγὴν, ἐν μὲν τῷ κόλπῳ φέρουσι τὰ θηλάζοντα, διὰ δὲ τῆς δεξιᾶς σύρουσαι τὰ κρυγάζοντα βρέφη. Ἀλλ' ἐνῷ ἡτοιμάζοντο οἱ στρατιῶται νὰ καταλάβωσιν αὐτάς παρὰ τινὰ χεῖμαρρον, ἰδοὺ τρεῖς ἀδελφοί, οἱ ἡρωϊκοὶ καὶ λείμνηστοι Ξιρόπουλοι, διευκολύνουσι τῶν γυναικοπαίδων τὴν σωτηρίαν. Οὗτοι, ὁρμῶντες ξιφῆρεις ἀναμέσον διωκτῶν καὶ διωκωμένων, ὁράττους πρὸς στιγμὴν τὸν μόνον πόρον, δίδουσι καιρὸν τοῖς φυγάσι μαχόμενοι ὡς λέοντες, καὶ τὴν διάβασιν δὲν ἀφίνουσιν ἐλευθέραν πρὸς τὸν ἐχθρὸν, ἢ ὅταν πέσωσι τοκάμασι πολλοὺς τετραυματισμένους. Αἱ οἰκογένειαι ἐσώθησαν. Ἀλλ' ἡ μὲν κώμη ἐπαθε τὴν αὐτὴν συμφορὰν τοῦ Μαργαρίτιου, οἱ δὲ τρεῖς ἀδελφοί, ἀπαχθέντες εἰς Χάνδακκ, ἀπεκεφαλίσθησαν ἀπέναντι τοῦ Δουκικοῦ Παλατίου.

Ἰδοὺ πῶς ἡ εἰρήνη ἀπεδόθη εἰς τὴν νῆσον· ἡ εἰρήνη τοῦλάχιστον αὐτῇ, ἣν οἱ χρονογράφοι τῆς Ἑνετικῆς πεφουσημένως μεγαλύνουσι. Διότι, μὲν τὴν ἀλήθειαν, ἀρμόζει· πρὸς τοὺς δεσπότες τῆς Κρήτης ἡ φράσις τοῦ σοφιστοῦ Τακίτου· «solitudinem faciunt, et pacem appellant», ἔρημον μὲν ποιοῦσιν, εἰρήνην δὲ τὴν ἔρημον ὀνομάζουσι.

ΣΠ. ΣΑΜΠΕΛΙΟΣ.

(Ἔπεται συνέχεια.)

ROBERTO EMMET.

(Συνήχ. 181 φυλλάδ. 235, 236 καὶ 237.)

—000—

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐπαναστάσεως ἐν ἔτει 1798, ἐράνην ἐφημερίδα ἐπιγραφομένην Ὁ Τύπος, ἥτις ὑπῆρξε τὸ ὄργανον τῶν ἠνωμένων Ἰρλανδῶν, σκοπὸν ἔχουσα ἵνα προετοιμάσῃ τὸ κοινὸν πνεῦμα εἰς τὰς περιπεταίας πλησιαζούσης ἐπαναστάσεως. Ὀλίγον ὁμῶς μετέπειτα κατηργήθη δι' αὐθαριέτου πράξεως τῆς ἐξουσίας. Ὁ Θωμᾶς Ἀδδὸνς Ἐμμετ, καὶ ὁ Ἀρθούρος Ὁκοννορ ἔγραψον ἐν αὐτῇ, καὶ ἐπὶ τινὰ χρόνον ἔσχεν μεγάλην ἐπιτυχίαν. Οἱ συντάκται ἦσαν ἄνδρες· ἐξοχοὶ κατὰ τὰς ἐπιστήμας καὶ τὴν φιλολογίαν, οἱοὶ ὁ δόκτωρ Μάκ Νέβων, ὁ Οὐίλλιαμ Πρέ-

στον, εἰς τῶν πρώτων σοφῶν τῆς Ἰρλανδίας, ὁ δόκτωρ Δρενάν, διακεκριμένος συγγραφεὺς καὶ φίλος τοῦ Δουγλάδ Στοούκτ, καὶ ἄλλοι. Ἀποδίδεται εἰς τὸν Ῥοβέρτον Ἐμμετ ἄρθρον γεγραμμένον μετὰ σπανίας ἐμπειρίας, ἐπιγραφόμενον London pride and Shamrock. «Ἡ ἀπλότης τῷ ὕδατι, ὁ διακαὴς καὶ βαθὺς ἐνθουσιασμός· κατέδειξαν τὸν Ῥοβέρτον ἀναγραμματούχον τὸ ὄνομα του εἰς Trebor. Ὁ Μοῦρ διηγεῖται μικρὸν ἀνέκδοτον τὸ ὁποῖον μετὰ πολλῆς χάριτος ἀπονέμει εἰς τὸν φίλον του. «Ὁ Τύπος ἐπέλλετο εἰς τὴν οἰκίαν μας τρεῖς τῆς ἐβδομάδος· καθ' ἑσπέραν δὲ ἀνεγινώσκουμεν, οἱ γονεῖς μου καὶ ἐγὼ, κατὰ κόρον αὐτὸν, καὶ ἀναγνώστης ἤμην ἐγώ. Εὐκόλως ἐννοεῖ τις ὅτι, ἐνθερμον ζέσιν ἔχων ὑπὲρ τῆς αἰσίας ἐκδόσεως τοῦ ἡμετέρου σκοποῦ, ἔχων δὲ καὶ τὴν συναίσθησιν γραφικῆς τινος ἱκανότητος, ἀνυπομόνως περιέμενον τὴν δημοσίευσιν διὰ τῆς πατριωτικῆς καὶ δημώδους ταύτης ἐφημερίδος τῶν ἁρθρῶν μου. Ἀλλ' ἡ ἀγωνία τῆς ταλαιπώρου μητρός μου, ἀνησυχούσης διὰ τὴν ζωηρότητα τῶν ἰδεῶν μου (τὸ δὲ αἶσθημα τοῦτο ἦτο πολὺ ἀνώτερον τοῦ ζήλου τῆς ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ ἀγώνος), μὲ καταφόβιζε διὰ πᾶν ὅτι ἠδύνατο νὰ ταράξῃ καὶ στενοχωρήσῃ αὐτήν, ἐνῷ μόνον οἱ τρικυμιώδεις καιροὶ καθ' ὧς ἐζῶμεν ἔρχονται νὰ ὑποθάλλωσι τοὺς ρόδους τῆς.»

Καὶ ὁμῶς ὁ Μοῦρ ἐτόλμησε νὰ πέμψῃ εἰς τὸν Τύπον σάτυραν διὰ στίχων, ἀπευθυνομένην εἰς τοὺς σπουδαστάς τοῦ σχολείου τῆς Τριάδος, καὶ καρυκευμένην, ὡς λέγει, μὲ τὸ τότε ἐν χρήσει ἄλας, «ἡ προδοσία.» Μὲ χεῖρα δὲ τρέμουσαν κατέθεσε τὸ ἔργον αὐτοῦ εἰς τὸ ταχυδρομεῖον. Ἡ σάτυρα αὕτη, ὅλη πνεῦμα καὶ οἷστρος, ἐτυπώθη εἰς τὰ συγγράμματα τοῦ Μοῦρ· ὁ λόρδος Καστελαίγ περιπαίζεται ἐν αὐτῇ διὰ τρόπου ὅλως ἀστείου. «Ὅποια ὑπῆρξε, λέγει ὁ Μοῦρ, ἡ ἐκπληξίς καὶ ἡ ταραχή μου ὅτε τὴν ἐσπέραν παρὰ τῇ ἐστίᾳ, ἐνώπιον τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρός μου, ἀνοίξας τὴν ἐφημερίδα παρετήρησα, ἐν τῇ πρώτῃ στήλῃ, εἰς τὴν τιμητικὴν δόξα· δὴ θέσω, τὴν ἐπιστολήν μου θεωροῦσάν με κατὰ πρόσωπον (staring in full face)!» Ἀλλὰ δεῖξας ἄταραξίαν, ἂν καὶ ἔτρεψε καθ' ὅλα αὐτοῦ τὰ μέλη, τὴν ἀνέγνωσε γεγωνυῖα τῇ φωνῇ, οἱ δὲ γονεῖς αὐτοῦ δὲν παρετήρησαν τὴν ταραχὴν τοῦ ἤκουσε μάλιστα καὶ ἐπαίνους διὰ τὴν ἐμπειρίαν τοῦ γράψαντος, ἂν καὶ εὗρον τὴν σάτυραν πολλὰ τολμηράν. Ὀλίγον δὲ μετὰ ταῦτα, εἰσελθὼν εἰς τὴν αἴθουσαν εἰς τῶν φίλων αὐτοῦ, εἰς ὃν εἶχεν ἐμπιστευθῇ τὸ πρᾶγμα, ὁ Ἐδουάρδος Οὐδδὸν, καὶ ἀτενίσας αὐτόν· «Λοιπὸν! εἰδες, εἶπε, . . .» Ἀλλὰ, νεύσαντος τοῦ Θωμᾶ δὲν ἐτελείωσεν. Ἡ μητρικὴ καρδία δὲν ἠπατήθη ὁμῶς. «Ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη εἶναι ἰδική σου, Θωμᾶ,» ἀνερώνησεν ἡ μήτηρ, ἐκτοξεύσασα αὐτῷ βλέμμα ἐντρομον. Ὁ Μοῦρ ὡμολόγησε τὸ πταίσμά του. Ἐκείνη δὲ καθικετεύσασα αὐτόν νὰ μὴ ἐκτεθῇ τοῦ λοιποῦ εἰς τοιοῦτον κίνδυνον, ἔλαβεν ἐπίσημον ὑπόσχεσιν ἀποχῆς.

«Μεθ' ἡμέρας τινὰς κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐκτεταμένων περιπάτων τοὺς ὁποίους συνεθίζομεν τὴν ἐσπέραν ὁ Ῥοβέρτος καὶ ἐγώ, ὡμιλήσαμεν καὶ περὶ

τῆς ἐπιστολῆς μου. » Φυσικῶς τῷ λόγῳ ὁ Θωμᾶς Μούρ ἐκαυχήθη ἐνώπιον τοῦ φίλου ὅτι ἐδικαιολογήθη πρὸς τοὺς γονεῖς του, καὶ τῷ εἶπεν ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ γράψας τὴν ἐπιστολήν. « Τότε ὁ Ροβέρτος ἔμμετ, διὰ τῆς σχεδὸν γυναικείας γλυκύτητος καὶ λεπτότητος, ἥτις συχνὰ ἀπαντᾷται εἰς τὰ τολμηρὰ ταῦτα πνεύματα, μοι ἔδωκε νὰ ἐννοήσω ὅτι ἀνέγνωσε τὴν ἐπιστολήν, ὅτι εἰ καὶ ἐπεδοκίμασε τὸ περιεχόμενον, ἠσθάνθη ὁμως θλίψιν ὅτι ἐκαλεῖτο τοιοῦτοτρόπως ἡ κοινὰ προσοχὴ ἐπὶ τοῦ καλοῦ πνεύματος (οὕτω τὸ ὠνομάζομεν τότε) τοῦ ἐπικρατοῦντος ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, τὸ ὅποιον προώδευεν εἰρηνικῶς χωρὶς ἡ κυβέρνησις νὰ τὸ ἐννοῇ. Ζῶμεν, μοι ἔλεγεν, εἰς πολὺ δεινούς καιροὺς, καὶ ἀνάμυστον εἶναι νὰ ἐμπαίζωμεν δύναμιν τὴν ὁποίαν μισοῦμεν, καὶ ἐπιθυμοῦμεν νὰ καταστρέψωμεν. Ἄν καὶ ἤμην παιδίον, ἐνθυμούμαι ὁμως πόσον μ' ἐξέπληξε τὸ ἀρρενωπὸν καὶ ἀφελές τοῦ χαρακτῆρός του, ὅτε μοι παρέστηκεν τίνι τρόπῳ, εἰς καιροὺς ὁμοίους μὲ τοὺς ἰδικούς μας, τὸ καθήκον τῶν ἀνθρώπων, κατ' αὐτόν, ἦτο μᾶλλον νὰ ἐνεργῶσιν ἢ νὰ ὁμιλῶσι καὶ νὰ γράφωσι περὶ τῶν σκοπῶν αὐτῶν. Ἐκτός δὲ τούτου ἦτο εὐγενὴς φύσις συγκερῶσα τὴν φαντασίαν καὶ τὴν τρυφερότητα τῆς καρδίας μετὰ τολμῆς ἀρρενωπῆς. Καὶ ποτε ἐνθυμούμαι ὅτι ἐκατήμεν παρὰ τὸ κύμβαλον ἀκούων Ἰρλανδικὰς τινὰς μελωδίας ὅτε δὲ ἐβλάλλον τὸ ζῶπρον καὶ ἐνθουσιαστικὸν ἐκεῖνο ἄσμα ὡς ἄλλον ἐμβλατήριον. » *Let Erin remember the day . . .* » αὐτὸς ἀνστὰς ὡς ἐκ μακρᾶς ὀπτασίας μοι εἶπεν « Ἐπεθύμουν νὰ ἦμαι ἐπὶ κεφαλῆς εἴκοσι χιλιάδων ἀνδρῶν βαδίζόντων κατὰ τὴν ἡχὸν τοῦ ἄσματος τούτου. » Δὲν ἀμφιβόλλω ὅτι ἦτο τότε μέλος τῆς ἐταιρίας τῶν Ἠνωμένων Ἰρλανδῶν, ἀλλ' οὐδέποτε μοι ὁμίλησεν, οὐδὲ μοι ἐπρότεινέ τι ποτέ. Ὑποθέτω ὁμως ὅτι ἐπραξε τοῦτο χάριν τῶν γονέων μου, τῶν ὁποίων ἐγνώριζε τὴν περὶ ἐμοῦ μέριμναν. »

Ἀλλ' ἴσως ὑπέθετεν ὅτι καὶ δὲν ἦτο ὁ φίλος του ἐξ ἐκείνων οἵτινες καὶ τὴν περιουσίαν καὶ τὴν ζωὴν αὐτῶν διακινδυνεύουσιν εἰς ἐπαναστάσεις. Ἐκ τῶν δύο τούτων νέων τῶν ὀνειραπολούντων ταῦτα περί τῷ Δουβλίνοῦ, ὁ μὲν εἰς ἐμελλεν ὀλίγα ἔτη μετὰ ταῦτα νὰ πέτῃ μάρτυς τῶν ἰδεῶν αὐτοῦ, ὁ δ' ἕτερος προωρίσθη νὰ ἀπαθανατίσῃ διὰ ποιήσεων τὸ ὄνομα τοῦ μάρτυρος.

Μεταξὺ τῶν εὐμενῶς ὑποδεχθέντων τὸν νέον Ροβέρτον κατὰ τὴν ἐν τῷ κόσμῳ ἐμράνισιν αὐτοῦ, πρέπει νὰ τάξωμεν τὸν λόρδ Κλογκουρὺ, ἐκ τῶν συντακτῶν τοῦ *Γύπου*, μεγιστᾶνα Ἰρλανδὸν εἰλικρινῶς ἀσπασθέντα τὸν ἀγῶνα τοῦ τόπου αὐτοῦ. Διετίρησε τὴν ἐφημερίδα ταύτην διὰ τῆς παρουσίας καὶ ἐπιρροῆς του, καὶ ἀργότερον ἔγεινε μέλος τοῦ ἐκτελεστικοῦ Διευθυντηρίου. Τότε συνεδρέθη στενῶς μετὰ τοῦ Θωμᾶ Ἀδδὸς Ἐμμετ καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. « Δὲν ὑποπτερόμην διόλου, λέγει εἰς τὰ ὑπομνήματά του, ὅτε ἔβλεπον ἐρχόμενον εἰς τὴν οἰκίαν μου τὸ νοῆμον καὶ ἐνθουσιῶν καὶ ζῶπρον ἐκεῖνο παιδίον, ὅτι ἐξ ἔτη μετὰ ταῦτα ἐμελλε νὰ ὀργανώσῃ νέαν ἐπανάστασιν,

καὶ νὰ φέρῃ πρὸς τιμωρίαν τῆς ἀπρονοήσιας του τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ τῆς λαμπητόμου. »

Ὁ Ροβέρτος διήλθε τὴν νεότητά αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκογενείᾳ τοῦ περιφθίμου δικηγόρου Κούρραν. Ὁ Κούρραν εἶχεν ἀποσιώσει τὴν ἀκατάσχετον αὐτοῦ εὐγλωττίαν εἰς τὸν λαόν ὑπὲρ συνήγορος τῶν ἀνταρτῶν κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1798. Οὐδὲν ἐξισοῦτο πρὸς τὴν ἀποτέλεσμα τῶν παθητικῶν αὐτοῦ δημηγοριῶν, ὅτε ἐν Δουβλίνοῳ ἐξήτει ν' ἀποσπάσῃ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τῶν δικαστῶν καὶ τῆς διαφθορᾶς τῶν μαρτύρων τὴν ζωὴν δυστυχούς τινος οὔτινος, ἡ καταδίκη ἦτο προαποραπισμένη, καὶ τὸν ὅποιον περιέμεναν ἡ λαμπητόμος. Μὴ δυνάμενος νὰ ἀποσπάσῃ αὐτὸν ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ δημίου, ὁ Κούρραν διεμαρτύρετο τούλάχιστον ἐν ὀνόματι τῶν τύπων τῆς περιφρονηθείσης δικαιοσύνης. Τὸ ἀμυδρὸν φῶς τῶν λαμπάδων, τὰ ἐξηγριωμένα πρόσωπα, αἱ συνεσταλμέναι μορφαὶ, ἡ ἐμπαθὴς στάσις τοῦ πλήθους, ὅπερ συνεμερίζετο ὅλας τὰς συγκινήσεις τοῦ κατηγορουμένου κατὰ τὰς νυκτερινὰς ταύτας συνεδριάσεις, ἀπετέλον ἀποτρόπαιον θέαμα. Μικρὸς ἦτο τὸ ἀνάστημα, ἀτημέλητος περὶ τὸ ἐνδυμα, χυδαῖος καὶ τὰς ἔξεις καὶ τὴν φωνὴν ἐν τῷ κοινῷ βίῳ ὅτε ὁμως ὁμίλει, ὡς πῦρ ἐσπινθηροβόλει τὸ πνεῦμα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του, καὶ ἐξελκύνει ἀκτῖνας φωτίζούσας τὴν συνέλευσιν. Συγκερὼν τὸ πάθος μετὰ τοῦ ἀστείου, μετεχειρίζετο αὐτὰ ὡς μέγα ὄπλον. Κοὶ ἀφοῦ ἀνυψοῦτο εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν τῆς εὐγλωττίας, πάραυτα ἤλλασσε τόνον, ἡχόν, τρόπον, καὶ ὅτε μάλιστα ἐπρόκειτο νὰ καταλάβῃ ἐπ' αὐτοφῶν ἡ νὰ θορυβήσῃ ἄθλιόν τινα μάρτυρα, δι' ἀργυρίου ἀγορασθέντα ἢ προηγουμένως ἐκφοβισθέντα δι' ἀπειλῶν θανάτου, καθίστατο Ἰρλανδὸς χωρικός, δηκτικός, ἀπλοῦς καὶ αἰκετός. Ὁ οἶστρος καὶ τὸ ἰδιόρρυθμον τοῦ πνεύματος αὐτοῦ, τὸ σοβερὸν καὶ τὸ εὐχαρι, τὸ πατριωτικὸν καὶ τὸ εἰρωνικὸν ἀνευρίσκοντο ἐν τῇ ὁμίλει του. Ὅτε ὁ Κούρραν ἐξωγράφει τινα σχεδὸν παλίων, λέγει ὁ Φιλλίπ, ἡ ἀληθὴς ὕψη, ὁ ζῶπρος χρωματισμός, οἱ ἐλάχιστοι λεπτομέρειαι καὶ ἡ ἀπαράμιλλος μέριμνα συγκερμίζοντο, ἡ δὲ κράσις αὐτὴ παρουσιάζε τότε ἀνθρώπον οὕτως εἰπεῖν αὐτοπρόσωπον καὶ ζῶντα. Περὶ τὸν Κούρραν ἐτάσσοντο ὅλοι οἱ ἐνδοξοὶ ἄνδρες τῆς Ἰρλανδίας. Εἰς τὴν ἐξοχὴν αὐτοῦ καίμενην μιλίαν τινα μακρὰν τοῦ Δουβλίνου, συνεκρόταν πολυάριθμον συναναστροφὴν συγκεκριμένην ἐκ καλλιτεχνῶν, ποιητῶν, ἀνδρῶν πολιτικῶν, πρὸ πάντων δὲ ἐκ νέων οἵτινες ἤρχοντο νὰ διδασχθῶσιν ἐν τῇ συναναστροφῇ τοῦ τολμηροῦ τούτου δημαγωγοῦ.

Μεταξὺ τῶν νέων τούτων ἦτο καὶ ὁ Ροβέρτος Ἐμμετ, τὸν ὅποιον ἡ πολιτικὴ μόνη δὲν εἴλκυεν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Κούρραν. Ὑπῆρχε τότε ἐν τῇ ἐστία τοῦ ἐνδοξοῦ δικηγόρου νέα τις κόρη μόλις δεκαεπταετής. Ναὶ μὲν δὲν ἦτο, ὡς λέγεται, ὡραία, ἀλλ' ἦτο πλέον ἡ ὡραία διότι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ τὴν λησμονήσῃ τις ἀφοῦ ἤπαιε τὴν ἔδωπε. Τὸ χάριεν καὶ λεπτὸν ἀνάστημα, οἱ μεγάλοι καὶ μελανοὶ ὀφθαλμοὶ τῆς συνήθως νεύοντες πρὸς τὰ κάτω, τῶν ὁποίων τὸ βλέμμα ἦτο γλυκὺ ἄμα καὶ σύμμετρον, ἡ χάρις τῶν

κινήσεών της ἀπετέλουν ἐν συνόλῳ ἀμύθητον θέλημα (1). «Οἱ Ἴρλανδοὶ, λέγει ὁ Βύρων, καυχῶνται διὰ τὴν ἀνατολικὴν αὐτῶν καταγωγὴν καὶ ἀληθῶς ἡ ἀγριότης, ἡ τρυφερότης, τὰ ζωηρὰ χρώματα τῆς φαντασίας των, τὸ διακαὲς καὶ ἐνθουσιῶδες πνεῦμα τῶν τέκνων τῆς Ἴρλανδίας, τὸ κάλλος καὶ ἡ ἀσιατικὴ χάρις τῶν θυγατέρων αὐτῆς συνηγοροῦν ὑπὲρ τῆς ιδέας ταύτης. » Ὅλοι οἱ γνωρίζοντες τὴν θυγατέρα τοῦ Κούρραν τὴν ἀπεικονίζουσιν ὡς ἐνθέρμον καὶ δευλὴν, συνεσταλμένην, σιωπηλὴν, ἀνεῖς ἰδίᾳ θελήσεως, ἀλλ' ἀξίαν βαθυτάτης ἀγάπης, καὶ ἐτοιμὴν πρὸς πᾶσαν θυσίαν ὑπὲρ τοῦ ἀγαπητοῦ αὐτῆς.

Ἡ θλιβερά καὶ κατανοκτικὴ ἀνάμνησις τῆς ἀτυχοῦς ταύτης κόρης, ἀνακαλεῖ εἰς τὴν μνήμην τῆς ἀθανάτου ποιήσεως τοῦ Βύρωνος καὶ τοῦ Σεξπήρου. Ὁ κρότος καὶ ἡ δυστυχία τῶν ἐρώτων τῆς ἐνέγραψαν διὰ παντός τὸ ὄνομά της εἰς τὰ χρονικά τοῦ τόπου τῆς.

«Τίς ἐνθυμούμενος, ἀναφωνεῖ ὁ Μάθδεν, τὸ ἀγαπητὸν τέκνον τῆς Ἴρλανδίας, τὸν ἥρωα τοῦ 1803 ἔτους, δύναται νὰ λησμονήσῃ ἐκείνην ἥς τὸ ὄνομα ἔμεινεν ἀδιχώριστον ἀπ' αὐτοῦ; Βεβαίως ὁ Ροβέρτος, οὗτινος τὸ πνεῦμα ἦτο τόσῳ λεπτῶς καλλιεργημένον ὅσῳ εἶχε τὴν ψυχὴν μεγάλῳρωνα καὶ αὐστηρὰς τὰς ἀρχάς, δὲν ἔκρινεν ἐπιπόλαιον ἐκλογὴν. » Ἡράσθη ζωηρότατα τῆς κόρης τοῦ Κούρραν, καὶ ἐννοεῖται, ὅτι ἔχων πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ περγιδεύσῃ τὴν φαντασίαν τῆς γυναικὸς, δὲν ἐκοπίασεν ὅπως ἀγαπηθῇ ἀπὸ νέαν δεκαοκταετῆ, ἥς ἤρξατο ἐμπαθῶς. Ἀγάπη λοιπὸν ἀθῶα καὶ ἀγνή, ἀλλὰ διακαεστὰτη συνέδεε τοὺς δύο νέους. Περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ τῶν προόδων τῆς σχέσεως ταύτης, ὀλίγα γνωρίζομεν, καθόσον μάλιστα ὁ Κ. Ριχάρδος Κούρραν, γράφων τὸν βίον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, μικρὰ τινα ἀποκαλύπτει περὶ τοῦ οἰκογενειακοῦ τούτου δράματος, τὸ ὁποῖον ὁμῶς ἐγένετο πᾶγκαινον. Τὴν ἀγγλικὴν ἔχων περίσκεψιν ὁσάκις πρόκειται περὶ τῶν κατὰ τὴν καρδίαν, δημοσιεύει μόνον δύο ἐπιστολάς τοῦ Ροβέρτου Ἐμμετ, προσθέτων τὰ ἀκόλουθα: «Αἱ ἐπιστολαὶ αὗται ἐμπεριέχουσι πᾶν τὸ δυνάμενον νὰ ρηθῇ, καὶ φαίνεται ἀπαγορεύων εἰς τὴν περιέργειαν τῶν ἄλλων τὸ νὰ εἰσδύσωσι βαθύτερον. Τὰ ὀλίγα δὲ ὅσα γνωστικῶς ἐγένοντο γνωστὰ παρὰ τινος γυναικὸς ὀνομαζομένης Ἀννης Δεβλίνης, διατελούσης εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ροβέρτου Ἐμμετ, οὗτινος ὑπῆρξεν ἡ ἐρωτικὴ ἀγγελιαφόρος. » Ὅσάκις, λέγει, ἔφερον εἰς τὴν νέαν ἐπιστολὴν τοῦ Ροβέρτου, τὴν ἐβλεπον ὡχρῶσθαι καὶ ἀλλάττουσαν ὅλῃν. Μετὰ τινα καιρὸν, ὁ Κούρραν, ἐνόησεν ἐκ τινων τεκμηρίων τὰ ζωηρὰ πάθος τοῦ Ροβέρτου πρὸς τὴν θυγατέρα του, καὶ τὴν συνανόησιν αὐτῶν ὅθεν ἐδειξε δυσχερεῖσαι, καὶ ἐψυχράνθη κατὰ τοῦ Ροβέρτου Ἐμμετ, τὸν ὁποῖον ἔως τότε ἐδέχετο μὲ ἰδιόζουσαν εὐνοίαν, διότι εἶχε περὶ τῶν πλεονεκτημάτων καὶ τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ με-

γίστην ιδέαν, καὶ συχνὰ ἔλεγεν ὅτι ἐμπιστεύεται μᾶλλον εἰς μόνον τὸν λόγον αὐτοῦ ἢ εἰς τοὺς ὅρκους παντὸς ἄλλου. Ἀλλ' ὡς ἐκ τῆς οἰκογενείας του καὶ τῆς ζωηρότητος τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ, ἐγνώριζεν ὅτι παρεσύρετο εἰς ὁδὸν ἣν ἐνόμιζεν ἐπικίνδυναν. Δὲν ὑπωπτεύετο δὲ μέχρι τίνος βαθμοῦ ἡ καρδία τῆς θυγατρὸς του εὕρισκετο τετριωμένη ἄορίστους μόνον ὑπονοίας συνέλαβεν. Ἐκτοτε ἐστρεψώθη μετὰ τοῦ Ροβέρτου καὶ τῆς νέας ἡ σχέσις, ἥτις ὑπεθάλπετο καὶ κατὰ τὸν χωρισμὸν αὐτοῦ δι' οἰκειοτάτης ἀλληλογραφίας.

Σχεδὸν περὶ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν φίλος τις τῆς οἰκογενείας εἰδοποίησεν ἰδιαιτέρως τοὺς γονεῖς τοῦ Θωμᾶ Μιούρ ὅτι ἡ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτῶν καὶ τοῦ Ροβέρτου Ἐμμετ στενὴ σχέσις παρετρήθη, καὶ ὅτι χάριν τοῦ μέλλοντος αὐτοῦ σταδίου, καὶ μάλιστα τῆς ἀσφαλείας του, καλὸν ἦτο νὰ μὴ φαίνεται τοῦ λοιποῦ μετ' αὐτοῦ εἰς δημόσια μέρη. Τὴν εἰδοποίησιν ταύτην ἠκολούθησεν ἐπίσημος ἐπίσκεψις τοῦ Λόρδου Σπραγιδοφύλακος Λόρδου Κλάρκ ἐν τῷ περιόλῳ τοῦ Πανεπιστημίου, μετὰ τὴν ὁποίαν ἐξώσθησαν δεκαεννέα σπουδασταί, γνωστοὶ διὰ τὸ ταλμηρὸν τῶν ἰδεῶν των, μετὰ τῶν ὁποίων κατατάττονται καὶ ὁ Οὐίλλιαμ Κόρβετ, ὁ μετὰ ταῦτα στρατηγὸς εἰς Γαλλίαν, ὁ Πάουερ, ὁ Ἀρδαχ, ὁ Σλάττερ, ὁ Κύρρελ, ὁ Ρούσελ καὶ ὁ Ροβέρτος Ἐμμετ. Ὅλοι δὲ ἦσαν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦτον ὑποπτοὶ ὡς μέλη μυστικῶν ἐταιριῶν, καὶ ὡς συγκροτήσαντες πολιτικὰς ὁμηγύρεις, ἐν αἷς ἠκολούθησαν κακὰ ἐκφράσεις. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Πανεπιστημίου συνεστῆθη ἱεροδικεῖον, ὅπου ἕκαστος σπουδαστῆς ἐκλήθη νὰ ὁμώσῃ πίστιν εἰς τὴν ἀγγλικὴν κυβέρνησιν, καὶ νὰ καταγγεῖλῃ ἐκείνους τῶν σπουδαστῶν τοῦ οἴτινος ἐθεωροῦντο ὡς μέλη τῆς ἐταιρίας τῶν Ἡνωμένων Ἴρλανδῶν. Οὕτω προσκαλεῖτο πᾶς σπουδαστῆς εἰς προδοσίαν, ἐπὶ ποινῇ τοῦ νὰ ἴδῃ ἐκυτὸν ἀποκλειόμενον παντὸς σταδίου. Ὁ Ροβέρτος Ἐμμετ καὶ τινες ἄλλοι ἀπειποιήθησαν νὰ παρασταθῶν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τούτου, ἐκηρύχθησαν φυγόδικοι, καὶ διεγράφησαν ἐκ τῶν καταλόγων τοῦ Πανεπιστημίου. Ὁ δὲ Θωμᾶς Μιούρ παρεστῆθαι μὲν, ἀλλ' ἀπειποιήθη νὰ καταγγεῖλῃ τοὺς συμμαθητὰς αὐτοῦ. Ἡ καταδρομὴ ἐξετάθη μέχρι τῶν φίλων τοῦ Ροβέρτου Ἐμμετ διὸ νέος τις πολὺ διακεκομμένος, ὁ Λάκ Ἀμιλτον, στενῶς μετ' αὐτοῦ συνδεδεμένος, μᾶλλον ἐνεκα τῆς ῥοπῆς αὐτοῦ πρὸς τὰς μαθηματικάς μελέτας ἢ ἐνεκα πολιτικῆς συμπαθείας, διεγράφη ἐπίσης ἐκ τῶν καταλόγων τοῦ Πανεπιστημίου. «Ὅποια καὶ ἂν ὑπῆρξεν ἡ κατὰ θεωρίαν συμπάθειά του πρὸς τὴν ἀγάπην τοῦ λαοῦ, λέγει ὁ Θωμᾶς Μιούρ, ἦτο ὁμῶς ἀθῶος ὅσον καὶ ἐγώ, οὐδ' ἐγνώριζέ τι περὶ τῆς συνωμοσίας τῶν Ἡνωμένων Ἴρλανδῶν. Ἐνεφανίσθη ὁμῶς ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου καὶ ἀπειποιήθη νὰ καταγγεῖλῃ τοὺς συμμαθητὰς του τοῦτο ἥρκει εἰς ἀπώλειαν αὐτοῦ. » Κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην, ὁ Ροβέρτος Ἐμμετ ἐγραψεν ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς κοσμητὸρας καὶ τὸν πρύτανιν ἵνα διαμαρτυρηθῇ κατὰ τῆς ἐξώσεως αὐτοῦ, καὶ καταδείξῃ τὴν μιστὴν διαγωγὴν τῆς κυβερνήσεως. Πρὶν δὲ πέμψῃ τὴν ἐπιστολὴν του, καθυπέβαλεν αὐτὴν εἰς τὸν πα-

(1) Ὅλοι αἱ εἰδήσεις αὗται περὶ τῆς κόρης τοῦ Κούρραν εἰσὶν ἀληθέσταται, αὗται εἶναι ἀνάγκη νὰ εἴπω ὅτι δὲν τολμῶ νὰ ἐπινοήσω οὔτε τὴν ἐλαχίστην λεπτομέρειαν.

τέρα του, καὶ ἔλαβε πλήρη ἐπιδοκιμασίαν. Ἡ ὅλως προαιρετικὴ αὕτη πράξις, ἥτις ἀπέκλειαν αὐτῶ τὴν εἰς τὸ ἔξῃς εἰσοδὸν εἰς ὅλα τὰ στάδια, συνέτειναν εἰς τὸ νὰ ὠθήσῃ αὐτὸν ἐπὶ μᾶλλον πρὸς τὴν ὁδὸν τῶν συννομισμῶν. Ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης κατέστη εἰς τῶν δραστηριοτέρων πρακτῶρων τῶν ἠνωμένων Ἰρλανδῶν, καὶ ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον ἐξεπλήρωσε πολλὰς μυστικὰς καὶ κινδυνώδεις ἀποστολάς. Μαθὼν δὲ ἐκ πηγῆς ἀληθοῦς, ὅτι ἀκινδύνως δὲν ἰδύνατο πλέον νὰ μένῃ ἐν Ἰρλανδίᾳ, ἐνόμισε φρόνιμον νὰ ἀπομακρυνθῇ ἐπὶ τινα χρόνον. Πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του εἰς Ἠπειρον, ἐπεσκέυθη τὸ φρούριον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ὅθεν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐμελλε νὰ ἐξορισθῇ. Καὶ διατρίψας δύο μῆνας πλησίον αὐτοῦ, ἐπέλασε διὰ τοῦ Δουβλίνου, ὅπου παρευρέθη εἰς τὰς τρικυμιώδεις συζητήσεις αἰτίνας προηγήθησαν τῆς πράξεως τῆς ἐνώσεως, καὶ εἰς τὰς τελευταίας συνεδριάσεις τοῦ Παρλαμεντοῦ τῆς Ἰρλανδίας (Ἰούνιος 1800).

Ἡ σύνεσις τοῦ μεγάλου πολιτικοῦ ἀνδρός τοῦ τότε διέπνυτος τὰς τύχας τῆς Ἀγγλίας, εἶχε συλλάβει ἀπὸ πολλοῦ τὸ σχέδιον τῆς ἐνώσεως τῶν δύο βασιλείων. Κατὰ τὸ 1800, ὠρελούμενος ἀπὸ τῆς ἐξασθενήσεως τοῦ τόπου καὶ τῆς δικαίης ἐλλείψεως τῆς δημοτικότητος εἰς ἣν ἐνέπεσε τὸ Παρλαμέντον, ὁ Πίτ ἐξετέλεσε τὰ βιβλὶ ἐκείνο σχέδιον τῆς πολιτικῆς αὐτοῦ, προσβάλλων οὕτω τὴν ἠθικὴν καὶ ἀθετῶν τοὺς ὅρκους. Ὁ περὶ ἐνώσεως νόμος ἠγοράσθη παρὰ διεσθαρμένου Παρλαμεντοῦ, καὶ ἐπαβλήθη εἰς λαὸν ἐξουθενωθέντα. Τὸ Παρλαμέντον τῆς Ἰρλανδίας, ἐν ᾧ μόνον διαμαρτυρούμενοι ἔδρευον, τῶν καθολικῶν ἀποκλεισμένων, ἐπὶ πολὺν χρόνον ὑπῆρξεν ὄργανον τυραννίας μετὰ τῶν χειρῶν τῆς Ἀγγλίας. Κατὰ τὴν διάρκεια καὶ μετὰ τὴν ἀπότυχον τῆς ἐπανάστασεως, παρεδόθη ἄνευ ἀντιστάσεως εἰς τὰ βίαια καὶ παράνομα μέτρα ὅσα ὁ λόρδος Τοποτηρητῆς τῷ ἐπέβαλε. Καὶ ὅμως, ἐν μέσῳ τοῦ δουλικοῦ τούτου Παρλαμεντοῦ, ἡ πνοὴ τῆς ἐλευθερίας ἡ ἐξεγείρασα τὴν ἀνταρτίαν, ἐδημιούργησε καὶ πάλιν φιλελευθέρων καὶ πατριωτικῶν ἀντιπολίτευσιν. Κατὰ τὸ 1782, αὕτη ἀπέσπασεν ἀπὸ τῆς Ἀγγλικῆς κυβερνήσεως εἰς ὁμοίαν τινα μέτρῳ εἰς τὴν ἐμπορικὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἰρλανδίας. Ἡ ἐνδοξία αὕτη πλείας τῶν ῥητόρων, τῶν ὁπλίων ὁ Γράτταν ἦτο κύχημα, ἐράνη στιγματίζων ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος. Αποθαύρουνθιστα διὰ τὰς μαχητικὰς προσπάθειάς τῆς, καὶ ἀπυκνήσαντα νὰ παλῇ πρὸς τὴν τυραννίαν ἡ ἀντιπολίτευσις ὑπεχώρησε, καὶ μόνον ἀνεράνη ὅπως διαμαρτυρηθῇ κατὰ τῆς πράξεως τῆς ἐνώσεως. Παρλαμέντον τὸ ὅποιον ἄρῳ κατεπίεσεν ἀντιλεῶς τὸν τόπον, τὸν ὅποιον ἐλογίζετο ἀντιπροσωπεῖν, ἐπωλήθη δι' ἀργυρίου, δὲν ἦτο ἄξιον λύπης, καὶ ἐάν τις νομίζῃ ὅλα τὰ πρὸς ἐπίτευξιν μέσθ' εἶναι συγκαχωρημένα, δύναται νὰ θυμιάσῃ τὴν πρᾶξιν τῆς ἐνώσεως, διότι ὑπῆρξε πρᾶξις ἐπιτηδεύσεως πολιτικῆς, ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῆς Ἀγγλίας, πρὸς δὲ καὶ ὑπ' αὐτὴν τὴν τῆς Ἰρλανδίας, ὅς ἡ στιγματὴ δὲν παρεδέχοντο ὡς δυνατόν τὸν διαχωρισμόν.

Ἐκ πρώτης ἀεστηρίας φαίνεται ὅτι ἐκ τριῶν μαρτίων, ἡ μέση εἶναι ἡ προτιμότερα· καὶ ὅμως ἐνίοτε

εἶναι ἡ μὲλλον χημαιρικὴ, ἡ τοῦλάχιστον ἡ παρουσιάζουσα τὰς μεγαλητέρας δυσκολίας. Τὰ ἡρωικά ἱατρικά εἶσιν, εἰς τινὰς περιστάσεις, μᾶλλον σύμφωνα μὲ τὸν ὀρθὸν λόγον ἢ οἱ συμβιβαστικοὶ τρόποι. Συνήθειαν ἔχουσιν οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες, νὰ καταρρονοῦν ἀλλήλους. Οἱ ἠνωμένοι Ἰρλανδοὶ κατηγοροῦν τοὺς μετρίωφρονες πατριώτας ἐπὶ ἀδυναμία καὶ διαταγμῇ, καὶ τοὺς ἀπεκάλουν trimmers, ἥτοι ἀμφίπλοας· οὗτοι δὲ τοὺς μετχειρίζοντο ὡς ἄρρνας. Καὶ ὅμως δυσκολώτατον ἦτο νὰ ἀναδειχθῇ ἡ Ἰρλανδία τόπος ἐλευθέρων, ἔχων δικαιώματα, σύνταγμα, ἐλεύθερον ἐμπόριον, καθολικῆς ἀπλευθερωμένους μὲν ἀλλὰ προσηλωμένους εἰς τὴν στέμματα τῆς Ἀγγλίας. Ἐφ' ὅσον ἡ Ἰρλανδία ἔμενε ἔθνος νενικημένον, ἔμενε καὶ ἔθνος πιεζόμενον. Παραιτούτα πᾶσαν ὑπαρξίν ὡς ἔθνος, καὶ συγκατανεύουσα νὰ καταστῇ ἐπαρχία τῆς Ἀγγλίας, ἠδύνετο ποτε νὰ εὕρῃ χάριν παρὰ τῆ ἱσχυρᾷ αὐτῆς ἀδελφῇ; Ἡ ἀλαζονεία τῆς Ἀγγλίας θὰ ἐπρότιμα πλησίον τῆς τόπον ἀνεξάρτητον, ἢ τόπον ἐλεύθερον, μὴ ἀποκτήσαντα δι' αὐτῆς ἀπ' εὐθείας τὴν ἐλευθερίαν του. Ἡ ἀπελευθερώσεως τῶν καθολικῶν, εἰσάγουσα εἰς τοὺς κόλπους τοῦ Παρλαμεντοῦ πολυμίαν πλειονοψηφίαν, ἤθελε φέρει ἀμέσως τὸν διαχωρισμόν. Ἐκ τούτου δὲν ἐξάγεται ὅτι ἦτο δυνατόν καὶ τίμιον εἰς ἓνα Ἰρλανδὸν νὰ συγκατανεύσῃ εἰς παρόμοιον συμβιβασμόν· ὑπάρχουσι δυστυχεῖς περιστάσεις, καθ' ὅς ἡ τιμὴ καὶ ἡ ἀξιοπρέπεια δὲν ἐπιτρέπουσιν ὅτι ὑπαγορεύει φρόνησις τις, μὴ οὕσα τῆς ὑψηλοτέρας τάξεως. Ἡ Ἀγγλία μάλιστα οὕτω διαπραγματεύσιν προέτεινεν εἰς τὴν Ἰρλανδίαν, οὗτ' ἔδιδεν εἰς αὐτήν, εἰς ἀντάλλαγμα τῆς θυσίας ἣν τῇ ἐξήτει, ἡ ὑποσχέσεις ἀορίστους, αἰτίνας ἔσως δὲν θὰ μετεβάλλοντο ποτὲ εἰς πράγματα. Τοῦλάχιστον κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην αἱ ὑποσχέσεις αὐταὶ ἦσαν ψευδεῖς· τριάκοντα ἔτη μετὰ ταῦτα ἡ Ἀγγλία ἠναγκάσθη νὰ ὑποκύβῃ εἰς τὴν παντοδύναμον πορείαν τοῦ χρόνου. Ἡ ἀντίστασις ἦν οἱ μετρίωφρονες πατριῶται ἀντέταζον εἰς τὴν πρᾶξιν τῆς ἐνώσεως, ἀφωσιωμένοι ὄντες εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ τόπου αὐτῶν, καὶ τοι μένοντες πιστοὶ ὑπήκοοι τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως, ὑπῆρξε μὲν κατὰ τὴν ἰδέαν τῶν ἀσυνέπειαν, ἀλλ' ἀσυνέπειαν ἐντιμὸν. Ἐάν τὸ Παρλαμέντον ἦτο πάντοτε ἀνθεθνικόν, τὸ δικαίωμα τοῦ νομοθετεῖν, τοῦ διακρίναι αὐτὸ ἑαυτὸ, ἦτο δικαίωμα ἐθνικόν. Ἡ ταπεινωτικὴ αὕτη ἐξυγρύνεσις, ἥτις παρέδιδε τὴν Ἰρλανδίαν ὡς ἐπαρχίαν κατακτηθείσαν εἰς τὴν διακρίσιν τῶν δυνατῶν τῆς ἀναστάτωσεν ἀπὸ τὴν μίαν μέγρι τῆς ἄλλης ἄκρας τοῦ τόπου ὅλας τῆς φιλοτιμίας καὶ ὅλα τὰ πατριωτικὰ αἰσθήματα· ἀλλ' ὁ συμβιβασμὸς ὑπῆρξεν αἰσχυρὸς· ἡ ἀγγλικὴ κυβερνήσις ἀπετελείωσε διὰ τῆς διαρροῆς τὸ ἔργον ὁ περ ἤρχισσε διὰ τοῦ τρόμου. Ἀληθῶς εἶναι πάλιν δυσκόλον νὰ μὴ συμφωνήσῃ τις μὲ τὸν λόγον τοῦτον τοῦ Γράτταν· «Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἠδύνετο τις νὰ ἦναι ἀντάρτης καὶ τίμιος ἄνθρωπος· ἀλλ' ἦτο ἀδύνατον νὰ ἦναι τίμιος καὶ ὑπαδὸς τοῦ ἀγγλικοῦ ὑπουργοῦ (1) ».

Αἱ τελευταῖαι συνεδριάσεις τοῦ Παρλαμεντοῦ τῆς

Ἰρλανδίας εἶναι δραματικώταται· διότι παρευρίσκεται ὁ ἀνταγωνιστὴς ἐνώπιον λαοῦ ψυχοῤαγοῦντος. Ὁ Γράτταν μετερέβη ἀσθενῆς, ἡμιθανῆς, ὡς καὶ ὁ λόρδος Σάτταμ, ἐν τῇ Ἀνω Βουλῇ, ἐπὶ τοῦ θεάτρου τῆς ἀρχαίας αὐτοῦ δόξης, ἐν τῷ αὐτῷ περιόδιῳ ἐν ᾧ πρὸ δεκαεταστίας ἡ φωνὴ τοῦ ἰκνούσθῃ διαμαρτυρομένη τὸ τελευταῖον ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ τόπου αὐτοῦ, καὶ κατὰ τῆς ἐξαχρεώσεως. Ἐπρωχώρησε κλονούμενος, καὶ ἅπαντα ἡ συνέλευσις, ἀπὸ σέβας κινουμένη, ἀνηρέθη ὡς ἐκ συνθήματος κατὰ τὴν ἐμφανιστὴν του. Ἡ φωνὴ αὐτοῦ ἦτο αὐδύνατος, καὶ ἡ ἀναπνοὴ βραχεῖα· ἐζήτησε δὲ τὴν ἀδελφὴν νὰ ὑμῖλῃσθαι καθήμενος, ὡς μὴ δυνάμενος νὰ σταθῇ ὀρθως. Συνήνεσε δὲ δι' ὁμοφώνου ἀπαντήσεως ἡ συνέλευσις· αὐτὸς ὅμως λησμονήσας μικρὸν κατὰ μικρὸν τὴν ἀδυναμίαν του, ὑμῖλῃσεν ἐπὶ δύο ὧρας. Ἀνεπώλησεν ὅλα τὰ παράπονα, ὅλα τὰ δεινὰ τῆς Ἰρλανδίας, τὰς προδοσίας καὶ τὴν ἀπαιθροπίαν τῆς Ἀγγλίας· ἀπεκάλυψε τὰ ἀλλεπάλληλα μέσα τῆς βίας καὶ τῆς διαφθορᾶς ὅσα μετεχειρίσθησαν ὁ Πίτ καὶ ὁ Καστελρίγ ἵνα τύχῃσι τοῦ σκοποῦ αὐτῶν, καὶ ἐτελείωσε διὰ τοῦ παθητικοῦ τούτου ἐπιλόγου· «Ἐπὶ τινι καιρὸν τὸ σύνταγμα δύναται νὰ ἀπολεσθῇ· ὁ τόπος ἐπίσης δύνατον νὰ φανῇ συναπολλύμενος· ἀλλ' ἴσως ἡμέραν τινα οἱ ὑπουργοὶ τοῦ στέμματος κατανοήσωσιν ὅτι δὲν εἶναι πολλὰ εὐκόλῳ νὰ ἐξευτελισθῇ ἔθνος ἀρχαῖον καὶ σεβαστόν. Ὁ ἀσπὴρ τῆς ἐλευθερίας θέλει ἐκ νέου ἀναλάμψει ἐπὶ τῆς χώρας ταύτης, καὶ ἡ φωνὴ τῆς πίστεως δὲν θέλει κατασγύσει τῆς φωνῆς τῆς ἐλευθερίας. Ἡ μετὰ τῆς Ἀγγλίας ἔνωσις δὲν θέλει διαρκέσει ἐπὶ πολὺ ἄνευ ἐθνικῶν ἐλευθεριῶν. Ἡ ἔνωσις εἶναι ἔργον σοφῆς, βαθείας πολιτικῆς· ἀλλ' ἄνευ ἰδιαίτερου Παρλαμεντοῦ, ἄνευ δικαιωμάτων, ἄνευ ἰσότητος, εἶναι ἀπόσβεσις καὶ ἀτίμωσις τοῦ τόπου ἡμῶν· δὲν εἶναι ἔνωσις ἀλλὰ δουλεία, κατὰκτησις. Καὶ ὅμως δὲν ἀπελπίζομαι διὰ τὴν τύχην μου. Ἡ Ἰρλανδία ἔπεσεν εἰς λειποθυμίαν, ἀλλὰ δὲν ἀπέθανεν. Εἶναι μὲν κεκλεισμένη ἐντὸς μνημεῖου, ἀδύνατος, ἀκίνητος, ἀλλὰ βλέπω ἔτι πνοὴν ζωῆς πλανωμένην ἐπὶ τῶν χειλέων τῆς, καὶ τὰ χρώματα τῆς ὠραιότητος ἐπὶ τῶν παρειῶν αὐτῆς.

» Ἐνῶσα μία σάνις τοῦ πλοίου πλέει ἐπὶ τῆς θαλάσσης δὲν θέλω τὸ ἐγκαταλείψει. Ἀς στρέψωσιν ἄλλοι τὰ ἱστία πρὸς τὸν ἀνεμὸν τῆς δυνάμεως καὶ τῆς εὐ-

νοίας· τὸ κατ' ἐμὲ θέλω μείνει προσκεκολλημένος εἰς τὴν ἀγκυραν τοῦ πλοίου, πιστὸς εἰς τὴν τύχην τοῦ τόπου μου, πιστὸς εἰς τὴν ἐλευθερίαν του, πιστὸς καὶ εἰς αὐτὴν τὴν καταστροφὴν του.»

Καθ' ἣν ἡμέραν τὸ περὶ ἐνώσεως νομοσχέδιον ἐψηφίσθη τὸ βουλευτήριον ἦτο πλήρες λαοῦ πάλλοντος ἐκ τῶν αὐτῶν συγκινήσεων. Ἐγνώριζον τὸ ἐμπόριον τῆς διαφθορᾶς ὅπερ δημοσίᾳ ἐγένετο ἐν τῷ Παρλαμεντῷ, καὶ ὅμως ἠλπιζον ἀκόμη. Ὁ Λόρδος Καστελρίγ, βέβαιος περὶ τῆς ἐπιτυχίας, ἐπερίμενε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ψηφοφορίας ἀκίνητος καὶ μεσιδιῶν. Ἡ ταραχὴ τῆς καρδίας ἀνεγινώσκετο ἐπὶ ὅλων τῶν προσώπων. Συγκεχυμένος ψευρυσμὸς ἰκνούσθη ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς συνελεύσεως, ὅτε ἀναστὰς ὁ πρόεδρος, καὶ εἰς τὰς χεῖρας κρατῶν τὸ περὶ ἐνώσεως νομοσχέδιον εἶπε διὰ φωνῆς βραδείας· «Ὅσοι θέλουσι τὸ περὶ ἐνώσεως νομοσχέδιον, αἱ ὑψώσωσι τὴν χεῖρα.» Ἀλλ' ἄψυχος διαβεβαίωσις, αἰσχυνομένη οὕτως εἰπεῖν ἐαυτὴν, ἀπεκρίθη. Ὁ πρόεδρος ἐστρεψε βραδέως τὰ ὄμματα περὶ τὴν συνέλευσιν καὶ ἔμεινεν ἐπὶ μικρὸν ψυχρὸς ὡς τὸ μάρμαρον. «Ἡ περὶ ἐνώσεως πρῆξις ἐψηφίσθη,» εἶπεν ἐπὶ τέλους, καὶ ἔπειτα διὰ χειρονομίας πλήρεις ἀγανακτήσεως καὶ ἀπεχθείας, ἣν δὲν ἠδυνήθη νὰ καταστείλῃ, ἐδύρεν ἐπὶ τῆς τραπέζης τὰ νομοσχέδια, καὶ ἐπενέπεσεν ἐπὶ τοῦ θρανίου του. «Κατὰ τὰς τραυματώδεις ἐκείνας συζητήσεις, λέγει ὁ λόρδος Κλογκουρβύ, αἱ ἐνῶ οἱ μεγάλοι λειτουργοὶ τοῦ συντάγματος, οἱ ῥήτορες καὶ οἱ νομοδιδάσκαλοι διεκέρυττον μετὰ σφοδρότητος ἐν τῷ ναῷ τῶν νόμων, ὅτι ἡ μὲν ἀντίστασις ἦτο ὑποχρέωσις ἡ δὲ ἐπανάστασις καθήκον, νέος τις ἐκ τῶν τοῦ ἀκροατηρίου, τὸ πρόσωπον ἔχων ὠχρὸν καὶ τὸ βλέμμα ὀλογερὸν, ἤκουεν ἐν σιωπῇ, καὶ ὤμεινεν ἐν τῇ καρδίᾳ του, ὅτι ἤθελεν ἐλθῇ ἡμέρα καθ' ἣν ὁ ἀπελευθέρου τὸν τόπον του.»

Σ.

(*Ἐπεται συνέχεια.)

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟΝ ΜΑΘΗΜΑ

Κατὰ τὴν ἔραρξιν τῆς διδασκαλίας τοῦ ποιητικοῦ δικαίου,

ὑπὸ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Ν. ΚΩΣΤΗ,

Γεηγητοῦ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ὁθωνος.

—οοο—

Not the increasing punishments is the way to mend a state.

GOLDSMITH.

Κύριοι!

Ἡ τε ἐπιθυμία τοῦ ἀποδοῦναι πᾶς ἀπαρχὰς τῶν καρπῶν τῆς ἐπιστήμης, ἣν κατὰ πρῶτον ἐν αὐτῷ τούτῳ τῷ Πανεπιστημίῳ ἀπὸ τῆς διδασκαλίας τῶν

(1) Ὁ Λόρδος Καστελρίγ ὑπῆρξε θαυμαστὸς καθ' ὅλην αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν διὰ τὴν αὐθάδη ἀλαζονείαν καὶ τὴν περιφρόνησιν του πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα. «Τί θὰ ἐλάγετε, μιλόραδε, εἶπεν ἔντιμον μέλος τοῦ Παρλαμεντοῦ, εἰς τὸ ὅποιον εἶχεν ἀποστείλει ἀναισχύντους προτάσεις διαφθορᾶς. Ἐν ἐξημεσίαιον οἱ μοὶ πρότεινεται;—» Τί θὰ ἐλάγων; ἀπεκρίθη ἀπαράχως ὁ Λόρδος, ἀτανίζων αὐτόν· θὰ τὸ ἠρνούμαι· καὶ ὑποβίβω ὅτι ἐκ τῶν δύο ἡμῶν, δὲν εἴθε σεις θεριότερος περὶ τὴν ἐπισημασίαν καὶ τὸ παραβολαῖν. » Ἐγνωστὸν ὅτι ὁ Λόρδος Καστελρίγ, Ἰρλανδὸς τὸ γένος, κατ' ἀρχὰς εἶχε καταταχθῇ μετὰ τῆς πατριωτικῆς ἀντιπολιτεύσεως· ἀλλὰ ὅπως ὅμως στρατόπεδον κατισκεύασε τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ τύχην, παραδούς τῇ Ἀγγλίᾳ τὰ συμφέροντα καὶ τὴν τιμὴν τοῦ τόπου του.